

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac
numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
V. Mestugean, V. Demetrius, N. Pora, L. Ilescu, Ecaterina Georgescu,
C. Scurtu, V. Anestin, Ana A. Codreanu etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
- BANI 20 -

NAȘTEREA DOMNULUI

SUBTEI

— Roman de Alphonse Karr —

— URMARE —

LXXIV

Stefen către Magdalena

Nu, tu nu vrei tu nu poți să mă părăsești, nu e așa? Tu ești a mea, tu știi, ești a mea, și nu ai putut uita, căci tot în jurul tău îți amintește de mine; soarele acesta frumos a fost același pentru mine și pentru tine, el a încălzit frunțile noastre cu același rază; aerul acesta curat și mirositor, l-am respirat împreună; florile astea, le-am udat cu tine; pomii aceștia ne-au umbrat pe amândoi, unul lângă altul, mâna ta într'a mea, capul tău pe pieptul meu. Și pe acela care te va lua de soție, am dreptul a-l ucide ca pe un hoț, căci tu ești bunul meu. Nici odată n'a fost cucerită o comoară cu mai multă suferință.

Și tu Magdalena! și tu! Dacă în mintea ta am trecut ca o cută de apă ca un mic norișor pe un soare de vară ca roșeața pe fruntea unei fete tinere, dacă în viața ta nu am fost de cât un accident, te voi ucide și pe tine, căci nu vei fi decât o femeie mizerabilă care mi-ai luat viața și fericirea mea, pentru a numi da nimic în schimb; te voi ucide ca să am corpul tău mort, al meu, în brațele mele, buzele mele arzătoare pe buzele tale vinete și reci, căci nici odată buzele mele nu au atins pe ale tale, și sărutul îți trebuie, sărutul tău cel dintâiu, chiar și dacă ai fi moartă.

Atunci, ai fi a mea fără rival.

LXXV

Magdalena către Stefen

D-le Stefen sunt multe lucruri pe care trebuie să le uităm și unul și altul pentru fericirea d-tale și a mea.

Să lăsăm în urmă iluziile copilăriei noastre increzătoare, cu copilăria care le-a produs; fără voia noastră, ele s'ar ofili în mâinile noastre.

Nu îți voi spune că mă supun orbește tatălui meu. Tatăl meu dorește căsătoria mea cu d. Edward; dar dacă mă supun voinței sale, este că experiența mi-a arătat că m'a îndreptat bine ori e câte ori am voit să merg împotriva sa, nu am dat de cât peste rădăcinii și spinii și căi urâte.

D-le Stefen, îți datorez o franchețată cu esăvârșire întreagă: ori cât de prozaice îți vor părea unele scuze care mă hotărăsc, trebuie să-ți spun tot fără a te menaja.

Ochilor mei au făcut să dispară norul zâmbitoarelor iluzii care-mi ascundeau viitorul și realitatea. O fi vre-un rău sau vre-un bine? Nu pot ști. Dar accia ce este sigur, este că norul s'a risipit și că azi văd lucrurile reale și pozitive, după cum nădăjduesc că în curând le vei vedea și d-ta singur.

Nu avem avere nici unul nici altul; și amândoi în parte, putem face o căsătorie bogată.

Bogăția, atât de mică când sufletul este exaltat, este o nevoie a vieții comune și ordinare. Momentele de exaltare nu sunt decât presărate în viață; în fiecare zi se împușcă. Ar fi fost cu neputință să nu vie o zi când amândoi, nu ne-am fi căit de a ne fi unit și asociat sărăciile noastre. Și afară de aceasta, suntem departe de a simți în același chip. D-ta ai patimă, și eu nu am; violența iubirii d-tale mă sperie, eu nu sunt în stare decât de o iubire dulce și egală; pasiunea d-tale, sunt sigură, nu poate trăi decât din furtună și în mijlocul piedicilor; în liniște și fericire, ea s'ar stingea.

M'au făcut să văd, și văd împede, am fi fost nenorociți.

Ori ce ai spune împotriva acestei convingeri, ar fi de prisos.

Putem rămâne prieteni, d-le Stefen. Ori cât de dureroasă ar fi această mutuire, desbară-te chiar de azi de exaltarea poetică pe care va trebui s'o perzi, mai curând sau mai târziu: însară-te cu verișara d-tale.

Și eu, aș avea ca d-ta durere; dar m'au îndreptat, și cred și eu din pilda celor alți, că această durere va trece.

LXXVI

Stefen către Magdalena

Îmi făcusem o sărbătoare în a pregăti locuința noastră, Magdalena. Această locuință în care trebuia să aduci fericirea și pacea dulce; am pomii înalți a căror verdețată leagă umbra deasupra capului meu, am verdețată multă, un aer curat și un soare cald. Toate acestea pentru tine.

La umbra arborilor am înserat locul tău, și pe pașiște, am așezat o bănuț de verdețată pentru noi doi, am adunat în sărmana mea locuință, tot ce poate fi plăcut ochilor tăi; tu mă părăsești și toate sunt moarte și veștede. Magdalena, fără de tine, eu nu sunt nimic, tu ești sufletul și viața mea; toată puterea și toată energia mea, ești tu, și tu mă părăsești! Mă lași un corp fără suflet, mă lași slab, chinuit și descărăjat de viață și neincrezător fericirii, tu care îmi făgăduiseși a-mi încununa viața cu flori, de a veghea asupra zilelor mele ca un inger din cer, căci acolo, unde privirea ta de iubire ar putea să mă atingă, aș fi curajos și tare; iubirea ta, în totdeauna a fost pentru mine o hrană cerească, o hrană sănătoasă.

Azi sunt abătut și îndurerat, mâna mea se întinde spre a ta, dar tu ți-o retragi; ochii mei roșii de plânsul de peste noapte; caută ochii tăi, și tu îi întorci dela mine cu dispreț; vocea mea rugătoare îți cere un cuvânt de iubire și de mângâiere, și vocea ta este mută sau nu găsește decât cuvinte cariucid. Cu tine, Magdalena, aș fi fost bun, mare, generos; fără tine, nu sunt nimic, nimic decât un corp greu și o inimă de piatră.

Cu o suflare tu ai risipit tot ce aveam în mine mai frumos și cinstit. Magdalena! Magdalena! nu te temi ca vocea mea să te urmărească ziua și noaptea și până în brațele unui alt soț, în mijlocul copiilor ai căror tată să nu fiu eu, și să-ți strige:

— Aș fi fost tată bun și soț bun; natura pusese în mine germeul binelui, tu l'ai veștejit cu un vânt răufăcător. Redă-mi fericirea și viața mea, și anii mei frumoși, petrecuți în durere și suferință, redă-mi credința dumnezeiască, a iubirii și a fericirii, redă-mi pacea sufletului meu, redă-mi viața pe care ți-o dădesem ție întreagă, și pe care ai călcat-o în picioare ca un lucru josnic și desprețuit, redă-mi toată această iubire dulce pentru toți ceilalți oameni, și din care li-se compune fericirea, acea iubire de tată, de frate, de prieten, pe care asvârleam departe, gelos de a-ți da toată viața mea, toată iubirea mea, fără împărțală.

Mă lași în viața ca într'un pustiu unde vântul arde, fără umbră pentru cap, fără apă pentru sete, fără drum lipsit de țință, fără speranță, fără altă dorință decât moartea.

O! Magdalena, de o sută de ori pe zi te chem strigând și plângând, și vocea mea nu ajunge până la tine. Blestematul de mine! Blestemata mea viață! abia a înflorit că s'a și uscat!

Știi tu ce mă leagă și mă reține de viață? Știi de ce mă înspăimântă moartea? pentru ce nu m'am aruncat încă în brațele ei?

Pentru că mă desparte de tine pentru totdeauna, pentru că ea îmi

smulge chiar și amintirile și fericirea mea trecută, și suferințele, și lacrimile care sunt tot ce-mi rămâne din această fericire.

O! dacă aș crede, dacă aș crede că sufletul trăiește după corp, că aș putea sălăfăi d'asupra vieții tale ca un protector nevăzut, ca un vânt rece și parfumat, să mă joc prin părul tău, să mă îmbăt de suflarea ta și să ating buzele tale cu aerul pe care tu îl respiri, iată aceea ce nu cutez a crede. Dacă aș crede aceasta, Magdalena, aș muri, aș fi mort. Dar, a pierde amintirea zilelor când mă iubeai, să perd această fericire pe care mi-ai dat-o, aceste amintiri cari mă fac încă să tresar, și pe cari cel puțin, tu însuși nu le poți smulge! Pentru mine este o bogăție foarte prețioasă, și poate că ar trebui să mă mulțumesc și să nu mă plâng de a ispăși prin durerile cele mai grozave, o fericire mai mare de cât mi-aș fi închipuit; căci tu m'ai iubit, Magdalena, și am făcut rău de m'am plâns de fericirea pe care Cerul o îngăruie oamienilor; ea are avut partea mea, mai mult decât partea mea.

Nebunule! Nebun ce sunt! Poate că nici nu se va înjosi a citi această scrisoare, și cu toate acestea, am șters cuvintele cari lasă să se vadă patima care mă consumă și care o sperie, atât mă tem să n'o supăr, atât nu ai îndrăznesc să reclam drepturi, dar să fi cer doar mila.

Cu toate acestea Magdalena trebuie să îți spun, și tu mă vei crede, căci nu te-am înșelat nici odată: îți jur pe iubirea mea pentru tine, pe tot ce am mai sfânt, că nu vei găsi nicăiri dragostea ce am pentru tine, și dacă tu primești o altă fericire decât iubirea, nenorocire ție! inima ta e moartă.

Toți îmi spun că sunt nebun că am crezut în tine și când spui: „Ea nu era ca celelalte femei, iubirea ei nu a putut trece ca un parfum luat de vânt”, ei rân și-mi zic: „nebun. Au oare dreptate! și nu sunt în adevăr decât un nebun? un biet nebun?”

LXXXVII

Magdalena către Stefen

N'am să-ți ascund, d-le Stefen, scrisoarea d-tale m'a mișcat, m'a făcut să plâng. O clipă am regretat iluziile pe cari le-am pierdut și cari făceați să retrăiască, sau mai bine să apară umbra, căci ele sunt moarte, de tot moarte: nu e decât un vis, și ca și mine, te vei desțepa și d-ta.

Dar cât de mică a fost durata acestei emoții — și triunful aproape subit al rațiunii mele mi-a arătat că mintea mea este solidă și bună, și că, pentru mine și pentru d-ta, trebuie s'o păstrăm.

Iubirea sunt frigiditate unei boli și eu m'am vindecat. Și d-ta te vei vindeca, dar trebuie să ai voință.

Adio, d-le Stefen: atât cât mă vei iubi, trebuie să fim străini unul de altul: eu am de îndeplinit datorii cari mi le poruncește legea.

Dar totuși mă voi ruga lui Dumnezeu pentru fericirea d-tale.

O parte din mine depinde de d-ta: ai să-mi acorzi aceea ce-ți voi cere?

LXXXVIII

Stefen către Magdalena

Vorbește! vorbește! fericirea, viața mea sunt ale d-tale. Dea Cerul ca să-mi cerși viața, căci sunt sătut de ea, parcă aș fi ajuns la o sută de ani. Văd și eu prea bine, ai dreptate, ar fi în zadar să mă lupt cu voința d-tale, nu în d-ta voi găsi sprijin împotriva ei; nu mă iubești, nu mă iubit niciodată.

Ce vrei dela mine? Grăbește-te căci și eu am de îndeplinit o hotărâre.

LXXXIX

Magdalena către Stefen

Vezi, d-le Stefen, că aveam dreptate să mă tem de iubirea d-tale,

căci e egoistă și nu caută decât propria sa satisfacere, fără a se preocupa de obiectul iubit.

În scrisoarea d-tale, mă faci să presimt că dorești a pune în executare proiecte sinistre. Crezi cu adevărat că îmi dai o dovadă de iubire? Dacă te ucizi, nu cauți decât să acapi mai repede de un rău care trebuie să moară în el însuși; nu te gândești nici o clipă că vei otrăvi viața mea întreagă cu amintiri dureroase: dacă mă iubești așa cum mi-o spui, fericirea mea nu ar fi cea mai scumpă din dorințele d-tale?

După o iubire, mai cu seamă o iubire fără realitate, bazată pe visuri, așa cum a fost a noastră, d-ta mai ai încă de primit fericire dela mine, precum și eu d-ta.

Ai să refuzi prietenia mea, o prietenie dulce și sinceră, fără exaltare, fără iluzii? Și nu simți plăcere a asigura fericirea mea, a o complică prin afectiunea d-tale? Fericirea mea nu va fi și a d-tale, cum și a d-tale va fi a mea, dacă vreodată te vei vedea fericit, de o fericire reală și durabilă, dar nu să te isbești de iluzii înșelătoare?

Am aflat printr-o cale indirectă, că te-ai aruncat cu furie asupra d-ului Edward. Făgăduiește-mi că niciodată nu o să ai nimic împotriva d-ului precum nici în a d-tale? Dacă mi-o făgăduiești, te voi crede.

LXXX

Stefen, Magdalena

Iată ce îmi ceri Magdalena:

Să renunț la tot ceea ce făcea fericirea vieții mele și să trăiesc o viață senecă și boală, să mor încet de durere, în loc să mor dintr-o singură lovitură.

Să te las unui altuia, să respect viața și liniștea celuiia care-mi smulge dragostea d-tale și fericirea și sufletul meu, eu care aș fi voit să zdrobesc sub picioare pe omul îndrăzneț care te-ar fi privit numai.

Iată ceea ce îmi ceri!

Și totuși, dacă îmi trebuie fericirea d-tale mai înainte de orice, cum îmi este mai drag de o mie de ori ca viața, voi face tot, tot ce vei crede trebuincios fericirii d-tale, care nici odată nu ar fi trebuit să se despartă de a mea.

Iubirea mea pentru d-ta este un cult; Edward sub protecția d-tale este la adăpost de răzbunarea mea, cum era criminalul odinioară, când se afla în vreun templu, și nu îl putea atinge nici o lege.

Nu îi cer decât un lucru, fericirea d-tale; trebuie să te faci fericită, aceasta trebuie să îți fie ținta vieții sale, căci îi voi cere o socoteală asupra de orice clipă a vieții, cari nu ți-o va închina, de o singură lacrimă pe care o vei vărsa, de un singur suspin pe care îl vași auzi înăbușit, de o singură cută a frunții îți va îndeplini; trebuie să fii fericită, fericirea d-tale mă costă destul de scump ca să nu știu ia eu, de oarece crezi că pentru fericirea d-tale, trebuie să-mi ucid pe a mea.

Va fi soțul d-tale; voi asigura liniștea d-tale și pe a sa, nu pentru el pe care aș vrea să îl strivesc ca pe o reptilă, dar pentru d-ta, pentru fericirea d-tale, de oarece ți-ai pus fericirea în el.

Nu mă voi omorî; dacă mor, va fi din durere, și ea să nu îți par urât, voi căuta să mor zămbind.

Dacă vei avea un copil, mi-l voi da mie; îl voi crește în locurile acele unde trebuia să tram împreună, unde trebuia să ne creștem copiii noștri ai d-tale și ai mei.

Magdalena, ești mulțumită? Nu măi vorbi de rău iluziile mele, dacă aceea ce îi ție plina mine nu este decât iluzie; de ce D-zeu mi-a dat o viață prea mică sau un suflet prea mare ca să mă mulțumesc?

Este el oare rău sau neputincios?

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminică viitoare.

Eco. rile săptămânei

Acum câteva zile a fost condus la locașul de veci, Ion Kalinderu, unul din fruntașii cei mai de seamă ai țării.

Dacă meritele adevărate ale unui bărbat se relevă după plecarea lui dintre cei vii, apoi, trebuie să recunoaștem că Ion Kalinderu a fost un om cu merite mari. Presa a fost unanimă în a recunoaște că cu moartea lui Kalinderu țara suferă o pierdere mare.

De o activitate prodigioasă, regretatul defunct muncea zi și noapte în diferite direcțiuni, totdeauna pentru binele obștei.

Câte întreprinderi folositoare neamului, câte societăți culturale nu pierd un protector și un sfătuitor luminat în Ion Kalinderu.

Numele lui care s'a pronunțat totdeauna când a fost vorba de o operă înălțătoare, va rămâne nesters din istoria culturală a acestei țări. În special, pentru țărâniea noastră s'a trudit mult Kalinderu și numele lui va fi binecuvântat de toți țărâni care au fericirea de a locui în domeniile administrate de el vreme îndelungată cu atâta competență și părintească îngrijire.

În cursul săptămânei am avut de sărbătorit și o dată fericită, aceea a aniversării de 70 ani a M. S. Reginei.

Aniversarea aceasta a fost un prilej pentru ca toți admiratorii Suveranei noastre să-și exprime încă odată nețărmurita dragoste ce o au pentru Ea.

La Palat, a avut loc Lună, o recepție solemnă. Nu numai oficialitatea, dar și toate instituțiile mari culturale de la noi, și-au prezentat omagiile lor marelui Regine și genială poetă.

Cuvântările pronunțate aveau toate pecetea sincerității. Și, într'adevăr, cum poate fi banală o manifestațiune când ea se îndreaptă spre cea mai sublimă dintre Regine.

Dar, Suverana noastră n'a fost sărbătorită numai la noi în țară. Străinătatea s'a asociat tuturor acestor manifestațiuni.

Presa din lumea întreagă a consacrat articole elogioase pentru Regina Elisabeta. Timp de o săptămână întreagă revistele literare cele mai de seamă au fost pline de portretele Majestății-Sale și de fragmente din geniala-i operă.

La Berlin s'a ținut o șezătoare consacrată Carmen-Sylvei. D. Paul Lindenberg, a publicat un volum în limba germană în care sunt strânse toate articolele elogioase publicate în cursul anilor, de către cei mai eminenți

bărbați, pentru a releva meritele marelui Poete și marelui Regine.

La rândul nostru, admiratorii sinceri ai înaltelor calități și virtuții ale Reginei Elisabeta, depunem la picioarele Troifului ei omagiile noastre profunde, urând grațioasei Suverane să trăiască încă mulți ani pentru slava României.

Mestuean

MOȘ CRĂCIUN

de V. DEMETRIUS

Se culcase de cu seara, flămând ca de-atâtea ori, și încă cu puțuta închide ochii de somn. Pe rogojină era frig, de sobă în zădar iar îi lipsea. — era rece ca o lespede.

Moș Petre se ridică în capul oaselor și privi afară. Negreșit că sub stelele cerului era ger cumplit, dar cei puțin era lumină, cerul fiind împedat și, cine știe? poate că în noaptea asta se rălăcise mai multă milostivire pe la casele căminilor înstăriți.

Bătrânul, își luă toiagul și traista de cerșetor pe umărul stâng. Pământul era negru și înghețat ca fierul, iar prin mahalaua tăcută, rar nălucea câte o umbră de om la răspântii.

Unchiasul înainta mereu, îndărățit de foame, dornic de orașul plin de bunătați, veșnic pismuite. Mîntea lui copilăroasă îi făgăduia o întămplare, o minune prin care să-și potolească și setea și foamea și desna-dejdea sufletului lui cătrănit.

„Bocrii se culcă târziu!” își zicea unchiasul, sporind pașii. „Poate că în noaptea asta, de Moș Ajun, s'or culca hăt către ziuă!”

Deși iarnă, zăpada nu era. Suluri negre ca de funingine țâșneau din felinare, alături de lumina lor. Multe ferestre erau luminate. Era încă de vreme; copiii nu începuseră să umble cu „bună dinineasta!”

Moș Petre intră într-o curte bocrească în casa înaltă, cu trepte de piatră, cu covor pe ele, era petrecere. Se auzeau muzică, răsete și glasuri veșele, dar în încăperi nu se putea privi. Cerșetorul stătu câteva nehotărât, trase cu urechea borborosi ne-mulțumit câteva ochi și plecă. Prea era bogată casa aceea.

Își mai țări încă multe vreme picioarele înghesuțate și grunzitul doborât, și intră iarăș, într-o curte, cu casa scundă, micuță.

Aci zărise pe cineva, pe o slugă, crezuse el. Se apropie mormăind:

— Milostiviți-mă, tată, și pe mine!

Omul zărit prin curte, întorcea un cojoc pe dos și avea o barbă lungă, lungă cât a lui Moș Petre.

Și deodată cojocul fu aruncat la pământ, barba fu simlă, și Moș Petre auzi deslușit un glas tineresc:

— E he!, moșule! bine-ai mai merit-o! Ai desag? Aii! bravo! Sta! aici o leacă!

Un domn de tot tânăr îi vorbea așa, cu glas prietenos și vesel. Repede tânărul intră în casă și repede se întoarse, cu brațele înărcate de fel de fel de jucării, pe care le grămădi în traista unchiasului.

— Dumnezeu ai să fi Moș Crăciun, moșule! să aduci copiii din casa asta jucării? Vino după mine!

Moș Petre, dumerit și nedumerit, se strecură în casă, pe urma tânărului! Un val de lumină îi făcu să închidă ochii. O tobă îi căzu de pe brațe. Patru copii, a două familii, îi priveau ca fără de pleoape, băteau podoarele cu piciorușele lor, în neastampăr.

Moș Crăciun venise, era în fața lor! Miteii, cu dragoste și teamă își

plimbeau privirile pe barba moșneagului, pe jucăriile aduse.

— Ionel! Lucio! A venit Moș Crăciun! Ce le aduce Moș Crăciun? Au fost cuminți!

Bătrânele mâni ale cerșetorului, tremurătoare, umbra cu grije, stângace, pe lucrăsoarele delicate, ca să nu le sfarme. Moș Petre uitase, căi era foame, râdea tot, printre copii, când tânărul care-i adusese îl întrebă:

— Poate vrei, moșule, să te duc la bucătărie, să mănânci ceva, să bei un ceai cald?

Darnicul Moș Crăciun dădu din cap, cu două lacrimi mari ajunse în perii de argint ai bărbiei.

— De ce plângi, Moș Crăciune? îndrăzni un băiețel mai săsarit să-l întrebă.

— De bucurie, tată! Sunt și eu bucurat ceva! Bu fine! dăruiesc niște coconași ca d-voastră!

Copiii nu priceperă lacrimile și cuvintele unchiasului.

— Să-i dai și doi lei! șopti una dintre cucuane, tânărului.

Moșneagul fu dus la bucătărie, iar copiii multă vreme au tot vorbit de bunătața și de bogăția lui Crăciun; ea și de barba lui albă și de sprâncănele-i tufoase.

DIVINUL PRUNC

Divinul prunc în țesle-a pus
Lumina darului de sus
Și-a prăbușit străvechea vatră
Cu idolii ciopliți în piatră
Ce n'au avut nimic de spus.

În casa celui care geme
Miresma păcii a adus —
Vestea solta diminetii
Și-aprinse un lucealăr vieții
Căci sufletu-i era Isus
În ochii lui erau poeme
Cu răsărituri făr'apus...

Și l-a născut poporu-ales
Dar totuși nu l-a priceput:
I-a fost un geniu ne'nțeles
Și-un Dumnezeu necunoscut.

1913

Leontin Iliescu

De Sărbători

de N. PORA

Cu câteva săptămâni înaintea de vacanță, împuiase urechile părinților:

— Mamă, vine Crăciunul!

— ...Moș ajunul!

— Și vicieimul cu steaua.

Iar prăslea, din vârful patului:

— Și plugușorul!

Iar cei mai măricei porneaș:

Aho! Aho! Copii argați

Stați puțin și nu mănâta,

Lângă boi v'alăturați!...

Și mama Leanca abia-i domolea:

— Stați cu binișoru feți-logofeții maichii c'o să vie și Moș ajun, și colinda, și steaua luminoasă cu vicieim și păpuși, și plugușorul cu vasileca cu tot... Vin, de venit, numai să fiți cuminți, să v'adica și vouă câte ceva. Că d'ăia s'a dus și Sînta 'n târg, să vadă și să tocmească cu Moș Crăciun...

— Și-l întâlnește pe Moș Crăciun? mamă Leanco?

— Vezi bine că-l întâlnește, maică. Da' cum să nu-l întâlnească! Că el așa-i lăsat de Dumnezeu să-l întâlnească mamele copiilor cuminți ca să-și spuie ce să le aducă la băieți:

— Și numai la băieți aduce Moș Crăciun?

— Ba, de adus aduce și la fete. Da' tot dă cu inimă mai dragă la băieți.

— Fiindcă și el e băiat mamă Leanco?

— Vezi bine că d'ăia. Și pormă ei îi știe pe băieți, că se simt mai moțaiți și se bat cu zăpadă, și ne dă la dăduș cu țărliile și fac câte și mai câte. Iar moșu dă color, din vârful dealului, se uită și 'nseamnă la răboji: Și fie care, cum îi e mîntea și sufletul, așa e dăruit de Moșul cel bogat...

— Păi dă unde are el, mamă Leanco?

— Eee! fatu meu! El are, că îi dă Dumnezeu pentru toți.

— Da' mama de ce s'a dus de ieri și nu s'a mai întors?

— Păi are multe să-și spuie. Și pentru tine Niță și pentru tine Culaie și pentru Gică, și pentru toți.

— Și tata de ce picăcă supărat și se întoarce tot supărat, și stă și furmează mereu, dincolo?

— Păi și el are mult de lucru și trebuie să le facă toate de ispravă!

— Și Moș Ajun, vine?

— Vezi bine că vine... la noapte...

— Și ne aduce cu mama multe?..

— Da! da! Multe.

— Și... plugușor?

— Și! și!

Și unu câte unu copiii adormără, iar bătrâna, după ce-i văzu pe toți dormind în tihnă trecu în odaia vecină, unde stătea singur, de cine știe când; băiatul, tatăl copiilor.

— Ce-i mamă? Au adormit?

— Ca pușorii!...

— Și acum ai venit să-ți spun... Ei bine, mamă, să știi că de azi încolo ești și mama copiilor mei... Aibă milă de ei, cum ț-a fost milă și de noi! Că nu știu de-oi putea să îndur până'n capăt, izbeliștea ce m'a lovit.

— Da ce-are măicuțică? E boală făr-nă len?

— Fără leac, mamă... Doctorii spun că boala nu se duce decât odată cu omul... E boala minții mamă, asta nu trecet!...

Pe bătrâna o podidi plânsul și, în vârful degetelor trecu în odaia copiilor, lăsându-se ca în pătuțul ei, ascunzându-și lacrimile în pernă și cuprinzându-o somnul pe 'ncetul.

Când se desțeptă bătrâna, casa era un vâc... Copiii treziți din somn, de odată, la auzul buburufă din odaia d'alături, începură să țipe, speriați din somn, strigând „Tată!”, „Buni-cuțol!” în vreme ce d'afară s'auzeau, pe la ferestre, glasuri de colindători „Neața la Moș Ajun!”

Se desmetici și ea, trecând la copiii, mângăindu-i, sărutându-i, și cercând zadarnic să-și mai culce:

— N'auzi mamă Leanco, c'a 'nceput?

— Și traista mea unde-i?

— Da a mea?

Iar Culaie, băiatul ei mare, se dădu jos din pat, dărcăind ca prins de friguri, și deschizând ușa, trecu în odaia d'alături, venind înapoi, într-o clipă, înfricoșat și țipând:

— Bunico, tata e pe scânduri, și-a spart capul... îi curge sânge...

Abia atunci pricepu bătrâna, împleticindu-se și ducându-se și ea, să-și vadă copilul, care se lupta cu moartea, apoi se întoarse și profăcându-se că râde:

— Nu-i nimic Culaie maică! S'a lovit, c'adormise pe scaun. Da' s'a sculat și se spală acum... Nu-i nimic. Ai, ducetți-vă cu colindu, care vă ducetți!

Iar copiii, bucuria lor:

— Și eu mamă Leanco!

— Și eu!

— Și eu!

Și când glasurile copiilor răsunară argintii la poartă... „Neața la Moș Ajun!” — bătrâna, văzând că a adormit din nou prăslea, trecu în odaia vecină, jelindu-și copilul; apoi se ridică de lângă trupul acela ce se răcea, ducându-se în vecini, să dea de veste ce-i adusese în casă Sărbătorile...

Carmen Sylva

NOTE BIOGRAFICE

de V. Mestugean

— Urmare —

Principele Hermann însă, care se întorsese din lunga sa călătorie, nu era mai sănătos ca la plecare. Din contră, boala de care suferea părea a se fi agravat și mai mult.

La Paris, principesa Elisabeta s'a perfecționat în limba franceză. Familia princiară locuia într'un palat situat în apropiere de Champs Elisées.

Principesa Elisabeta a dus-o foarte bine la Paris și bucuria ei era cu atât mai mare cu cât mama sa iubită era vindecată. Șederea la Paris îi folosi tinerei prințese și prin faptul că putu să-și continue studiile și mai departe, urmând cursurile abatelui Gautier.

Familia princiară s'a întors la Neuwied în 1854 iar în 1857 a făcut o călătorie în Italia, vizitând Milano și Veneția. Călătoria aceasta a fost foarte tristă din pricina boalei principilor Hermann și Oton.

Principesa Elisabeta și mama sa nu lipseau nici un moment de la căpătâiul iubiților bolnavi.

Casa princiară de Wied fiind protestantă, confirmarea prințesei Elisabeta se făcu după ritul acelei Biserici, în 1860 când prințesa era de 17 ani.

Solemnitatea a avut loc în castelul Monrepos în prezența membrilor familiei și a înaltei oficialități. În asistență se afla și prințesa regentă Augusta o Prusiei.

Prințesa Elisabeta era de o rară frumusețe. Avea statura înaltă, părul negru și ochii albaștri. Pe figura ei însă era răspândită tristețea provenită din cauza boalei principilor Hermann și Oton.

Puține zile după confirmare, prințesa Elisabeta plecă la Curtea din Berlin invitată de însăși principesa regentă Augusta.

Aci făcu ea cunoștință, pentru prima oară, cu principele Carol-Anton de Hohenzollern și principesa Iosefina, părinții viitorului rege al României și tot la curtea din Berlin se întâlni și cu prințul Carol.

Se povestește că, într'o zi, principesa Elisabeta, făcând un pas greșit, era cât pe aci să cadă după o scară. Din fericire, prințul Carol tocmai trecea pe lângă ea. Tânărul și vigurosul prinț, văzând primejdia, se repezi ca un fulger și o apucă de mână pe tânăra principesă împiedcând-o să cadă și înlăturând astfel un accident care putea să aibă urmări grave.

Prințesa Elisabeta fu mult admirată la curtea din Berlin pentru neprețuitele-i calități. Toți acei cari aveau prilejul de a se întreține cu ea, rămăneau uimiți de educația aleasă ce o primise și de cunoștințele vaste ce le poseda în litere, arte și filosofie.

După câte-va săptămâni însă prințesa se întoarse la Neuwied unde era așteptată cu nerăbdare de întreaga familie și, în deosebi de principii Hermann și Oton a căror stare de sănătate se înrăutățise și mai mult în lipsa prințesei.

Și, într'adevăr, nu trecu mult și prințul Oton sucombă după cum am arătat mai sus. Micul principe fu urmat în mor-

tant după doi ani, adecă în 1864 de prințul Hermann de Wied, care fu înmormântat tot în pădurea din apropierea castelului Monrepos alături de mormântul fiului său.

Pierderea acestor două ființe iubite fu o lovitură cumplită pentru principesa Elisabeta, care a vărsat multe lacrimi pe mormintele lor.

Durerea prințesei fu mare, mai ales la moartea tatălui ei, căci la acea epocă ea se afla la Petersburg, după cum vom vedea mai la vale.

Un alt doliu s'a incubat în sufletul prințesei și din cauza morții d-soarei Maria de Bibra, fiica administratorului averei familiei princiare, cu care principesa Elisabeta era legată cu o sinceră prietenie încă de mică. Pierderea iubitei sale prietene a impresionat-o adânc. Prințesa Elisabeta iubea atât de mult pe d-ra de Bibra în cât amintirea ei nici odată nu s'a șters din inima ei.

Acum să povestim în ce împrejurări Prințesa Elisabeta a călătorit la Petersburg și Moscova.

În primăvara anului 1863, marea ducesă Elena Pavlovna a Rusiei se afla pe Valea Rinului, unde se întâlni cu familia princiară.

Marea Ducesă Elena Pavlovna

Marea ducesă era cumnată cu împăratul Nicolae și mătușe a prințesei Maria de Wied. Principesa Elisabeta era deci nepoata marei ducese.

Întâlnirea între rudele acestea atât de apropiate fu din cele mai cordiale. Marea ducesă invită pe principesa Elisabeta la Ouchy, în Elveția, unde își luase reședința. Principesa primi cu bucurie invitația ducesei, care era o feteie de o cultură superioară, și se duse la Ouchy după care, în tovărășia ducesei făcu excursii prin întreaga Elveție.

În momentul de a se întoarce în Rusia, marei ducese îi fu greu să se despartă de tânăra și grațioasa principesă, pentru care avea o afecțiune nețarmurită.

Prințesa captivase cu totul pe mătușea ei, atât prin frumusețea sa cât și prin farmecul ce se degaja din întreaga-i persoană.

De altfel, ducesa, în cursul călătoriilor făcute prin Elveția, avusese prilejul de a-și da seamă de calitățile superioare ale nepoatei sale și rămănea extasiată față de vastele-i cunoștințe în toate direcțiile. Aceiași admirație o avuseseră pentru prințesa Elisabeta toate personalitățile marcante cari vizitau pe marea ducesă și

putuseră să cunoască mai de aproape pe prințesă. Între aceștia erau generalul conte Kisselei, care cunoștea bine țara românească, profesorul Naville și alții.

De aceea, cum am spus, marea ducesă Elena își exprimă dorința de a duce pe prințesa Elisabeta la curtea din Petersburg.

Propunerea surâse tinerei prințese, care întrezări în aceasta lungă călătorie nu numai putința de a vedea o țară atât de interesantă cum e Rusia, dar și de a se întâlni cu numeroasele sale rude de la curtea imperială rusă.

Părinții prințesei autorizând această călătorie, principesa Elisabeta însoți pe mătușea ei la Petersburg.

Părăsind însă casa părintească, prințesa simți o durere sfâșietoare, din cauza boalei înaintate a tatălui ei și avu presimțirea că nu-l va mai vedea.

La curtea imperială rusească, atât de pompoasă, prințesa Elisabeta își păstră gusturile-i simple dar alese de mai înainte.

Luă parte la mai multe serbări ale curții, uimind pe toți nu numai prin remarcabila-i frumusețe și distincție, dar mai ales prin vasta-i cultură.

Primirea ce se făcu tinerei prințese la curtea rusească fu mai mult de cât cordială. Pretutendeni era sărbătorită. Inșiși suveranii marelui Imperiu arătau o deosebită simpatie pentru prințesa Elisabeta.

Pe prințesa însă nu o preocupau atât serbările. Poate presimțind marea mînire ce o aștepta în curând, ea profită de șederea ei în Rusia, spre a studia înghetarea diferitelor opere de caritate publică. Pe lângă aceasta, nu pierdu nici o ocazie ca să-și completeze și mai mult cunoștințele. În palatul Mihail, unde își avea reședința, prințesa Elisabeta avea prilejul să cunoască multe somități. Convorbirile ce le avu tănăra și inteligenta prințesă cu aceste înalte personalități îi fură de mare folos și îi deschiseră noi perspective de studii. Prințesa mai profită de șederea ei la curtea imperială rusească spre a se perfecționa și în studiile-i muzicale de oarece putu lua lecții de la Rubinstein, Clara Schuman și alte somități.

Ca să dăm o idee de activitatea prințesei Elisabeta vom cita următorul pasagiu dintr'o scrisoare pe care o adresase prințului Hermann: „Ieri, scria prințesa, am citit nouăzeci de pagini de filosofie și mă simt atât de liniștită încât am stărnit uimire în jurul meu. Îndată însă ce mi se vorbește despre întâmplările zilnice din oraș, mă supăr din cale afară.“ La această epocă, prințesa zăcea de o ușoară boală.

Vestea morții prințului Hermann fu ca o lovitură de trăsnet pentru prințesa Elisabeta. Ea plânse mult moartea iubitului ei părinte. Îndată ce primi trista veste, voi să se întoarcă la Neuwied spre a consola pe îndurerata-i mamă. Îi în însă cu neputință, pe deoparte pentru că era încă în convalescență și, apoi, fu silită să cedeze insistențelor marei ducese Elena care nu o lăsă să plece, în asemenea condiții, cu nici un chip.

De sărbătorile Paștelui din anul 1864, principesa Elisabeta vizită Moscova, unde asistă la desfășurarea grandioaselor lor serbări ale Invlerei.

După câteva luni de ședere în Rusia, prințesa Elisabeta se întoarce la Neuwied condusă de însăși marea ducesă Elena Pavlovna. Ea a fost întâmpinată de principesa Maria de Wied, mama sa, la Leipzig. Întâlnirea aceasta avea loc după o despărțire îndelungată, interval în care prințul Hermann își dăduse obștescul sfârșit.

Prințesa Elisabeta îmbrățișă cu lacrimile în ochii pe mama sa atât de greț încercată, căutând să o îmbărbăteze, amintindu-și propriile-și concepții asupra misterului morții

Buduarul Prințesei Elisabeta

Ajungând la Neuwied prințesa Elisabeta se duse la mormântul tatălui său, săpat în pădurea de la Monrepos, îl acoperi de flori și-l stropi cu lacrimi fierbinți.

În anii ce urmară, până la logodirea ei cu prințul Carol de Hohenzollern, prințesa Elisabeta făcu numeroase călătorii la Roma, Neapoli, la Paris, cu ocazia expoziției din 1867, în Elveția, Danemarca și Suedia. La aceeași epocă prințesa vizită și Heidelbergul, acel vestit centru al culturii germane, unde făcu cunoștință cu profesorii cei mai eminenți ai timpului.

După cum am mai spus, talentul de scriitoare și înclinările-și spre Poezie s'au deșteptat de timpuriu în sufletul prințesei Elisabeta.

La vârsta de 9-10 ani începuse să compună diferite bucăți literare, la 12 ani scria piese și tragedii. Îi lipsea însă încrederea în sine.

Numeroasele călătorii ce le-a făcut însă la diferite epoci i-au lăsat impresii neșterse și i-au dezvoltat și mai mult talentul ei înăscut și gustul literar.

Ast-fel, întorcându-se la Monrepos după ultimele-și călătorii, a început să desfășoare o activitate literară deosebită, care s'a dezvoltat și înflorit din an în an aducându-și, cu încetul, fama unei mari scriitoare și poete, după cum vom vedea când vom relata, în liniamente mari, frumoasa operă a Carmen-Sylvei.

LOGODNA ȘI CASATORIA PRINȚESEI ELISABETA

Trecuseră trei ani de când prințul Carol de Hohenzollern se suise pe tronul României în niște împrejurări atât de excepționale.

Numele prințului era pe toate buzele. Indrăzneala cu care tânărul prinț călcase pe pământul noii sale patrii, cu toate piedicile puse de dușmanii din afară, uimise lumea întreagă.

Actul acesta al tânărului prinț, care își lua cu hotărâre greua sarcină de a conduce destinele unei țări abia civilizate și în plină frământare, avea în sine ceva cu adevărat eroic.

Prințesa Elisabeta, care încă de mult avea obiceiul de a citi regulat mai multe ziare mari, și era în curent cu toate chestiunile internaționale, urmări zi cu zi desfășurarea evenimentelor din micul principat al României, admirând energia și înțelepciunea cu care își governa țara noul Domnitor.

Prințesa Elisabeta se interesa de aproape de România din două cauze: mai întâi pentru că avusese ocazie în multe rânduri să se întâlnească despre această despărțită dar interesantă țară, cu frații Sturdza la Bonn, cu mareșalul Moltke la Ragatz, cu generalul conte Kisseleff și alții, și, al doilea, pentru că cunoștea de aproape pe principele Carol-Anton de Hohenzollern și pe prințesa Josefina, cât și pe însuși tânărul principe Carol, cu care se întâlnise la Curtea din Berlin, cu opt ani mai înainte.

Cu alte cuvinte, prințesa Elisabeta avea de la început o profundă simpatie pentru țara românească, fără măcar să știe că va veni o zi în care să devină Regina mult adorată a acelei țări.

Astfel, după trei ani de domnie, când prințul Carol crezu că a sosit momentul de a-și alege o tovarășă a vieții și a oferi o Doamnă țării sale, el nu se gândi de cât la fermecătoarea prințesă Elisabeta de Wied, atât de demnă de a ocupa tronul Doamnelor române.

Prințul moștenitor al Germaniei, Frederic, a contribuit mult la realizarea acestei fericite căsătorii. Kronprințul după cum văzurăm, cunoscuse bine pe prințesa Elisabeta, încă de când era student la Bonn, unde, familia princiară și-a luat reședința câțiva timp, în timpul boalei principesei Maria de Wied.

Pe de altă parte, prințul de coroană german cunoscând de aproape și înalte însușiri ale prințului Carol de Hohenzollern, vărul său, nu se îndoia că din unirea acestor două suflete mari nu va putea să răsară de cât fericirea lor și a țării care îi chemase în fruntea destinelor sale.

Pe lângă aceasta, căsătoria prințului Carol cu principesa de Wied nu se împiedeca nici o considerație de ordin politic. Se știe că rare ori capetele încoronate și odraslele lor se pot uni cu albul inimii lor. Sunt atâtea considerații streine de iubire, cari, de multe ori fac nenorocirea unui prinț sau unei principese.

Domnitorul și-a anunțat plecarea în Iulie 1865.

La 25 August, deschizându-se sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare, pentru o perioadă de 14 zile, discursul tronului e citit de primul-ministru M. Kogălniceanu. Mesagiul e scurt și în el se spune că prințul pleacă în patria sa și pe la curțile garante, cărora România le datorează atâtea recunoștință.

După ce vizitează Crimeea, Domnitorul

Prințesa Maria de Wied, Prințesa Elisabeta și principele Wilhelm de Wied

Și apoi, sufletul omenesc și în deosebi al unei tinere fecioare are atâtea colțuri misterioase cari scapă oricărei analize. Cine știe dacă, în acel suflet pur nu se încuibase tainic, chipul dulce al strălucitului cavaler, pe care, cu opt ani mai înainte, îl văzuse în palatul din Berlin și care, parcă fusese trimis de Providență, să o salveze de la un accident.

Prințul Carol, fusese, deasemenea, adânc impresionat de farmecul și calitățile superioare ale prințesei Elisabeta de Wied.

După un interval de opt ani el nu uitase pe grațioasa principesă pe care o văzuse în toată splendoarea ei, la Curtea din Berlin.

se duce la Viena, găsind pretutindeni o grandioasă primire.

Trecând apoi în Germania, se întâlnește cu Kronprințul Prusiei, care tocmai pleca să asiste la inaugurarea canalului de Suez. Intr'o dimineată, pe când prințul Carol se plimba cu vărul său, Kronprințul, prin alea Lichtenthal din Baden, vine vorba despre proiectele de căsătorie ale Domnitorului României. Kronprințul sfătuiește pe prințul Carol să se căsătorească cu principesa de Wied dotată cu aspirațiuni atât de nobile și cu un farmec irezistibil. Se oferă chiar să mijlocească o întrevvedere fără ca principesa de Wied să bănuiască ceva.

(Va urma).

I A R N A

Prietenii Elena I.

De pe la mine ce vești să-ți dau tu
bibi?

Nu-s nici flori nici rândunele...
iarnă...

Și peste suflet a început,
Tristețea să se aștearnă...

Nici vesel șopot de izvoare,
Zăpadă e și rece soare
Și în grădină uscate ramuri,
Și flori de ghiță în geamuri...

Căntece nu-s... ar'un câine doar ce
lată,

Ar'un scârțait de căpe pe șosea...
De la un timp și focul moare 'n
valtră...

Și-apoi... e atât de trist în odăita
mea!...

Ecaterina Georgesca

Crăciunul în Alsacia

Femea Crăciunului

Hans Trapp, cu fața spoită cu seu și 'narmat c'un mănunchir
de nucle, amenință pe copii.

Impărat și Cancelar

— Schiță istorică de Crăciun —

De câte gânduri nu este cuprins orice drept credincios creștin, care cunoaște istoria antică, cu prilejul sărbătorii Nașterii Domnului. Înaintea ochilor săi sufletești apare figura împăratului Octavian August, iar în umbra acestuia, acel Tiberiu, la care se gândea poporul ebraic, când a strigat în chip amenințător lui Pilat: „Dacă-l lași liber pe acesta, nu mai ești prieten al Cezarului”.

Amândoi trecură singuratic prin viață. Tânărul din Nazaret și bătrânul din Capri și nici unul nu știa de celălalt, deși erau contemporani. Amândoi crezură în oameni, dar s'au înșelat amar. Câtă durere va fi simțit Mântuitorul onstru, să zică că a aruncat mărgăritare la porci!, dar cu toate acestea, sufletul său se lumina, el trebui să biruiască răutatea lumii, chiar cu sacrificiul vieții. Bătrânul de pe tronul Romei, nu murî pentru dușul său, care ucise până când moarte i-a smuls din mână paloșul judecătoresc.

Tiberiu avea o fire liniștită și serioasă. Din cauza aceasta căzu în disgracia împăratului August, tatăl său vitreg, în casa căruia creștea. Impăratul cerea de la el să-l lîngusească, cecace Tiberiu nu putea din cauza firei sale închise. Din cauza aceasta, August preferă pe celălalt fiu al Liviei, pe veselul și afabilul Drusus, ceea ce umplu de amărăciune pe Tiberiu. Acesta iubea foarte mult pe soția sa Vipsania. Deodată îl isbi ca un fulger ordinul împăratului ca să gonească pe soția sa iubită.

Această lovitură a sină a toată viața. La bătrânețe, când bătrânul Tiberiu se întâlnea din întâmplare cu fosta sa soție, izbucnea în lacrimi. Și pentru ce femeia a trebuit să-și gonească soția? Locul ei trebui să îl cedeze Iuliei, cea mai depravată femeie din Roma, fiica desfrănată a lui August. Ea îl înșelă, s'ar putea zice, în fiecare zi.

Nefericitul nu mai putu să stea în Roma din cauza acesteia și se refugiă în insula Rhodos. Acum urmă pedeapsa grozavă: împăratul îi interzisă să se reîntoarcă și-i designă insula Rhodos ca loc de exil. Aici trăi el opt ani, când August îl rechemă, dar nu fiindcă îl apucase dorul de fiul iubitei sale soții, ci fiindcă-și simțea apropiatul sfârșit.

Drusus era mort, iar fiul Liviei și al Iuliei erau prea mici pentru a se urca pe tron. El îl cooptă, dar în același timp și pe un fiu idiot al Iuliei, pentru ca Tiberiu să nu-și ia nasul la purtare. Acesta avea de la prima sa soție un fiu cu numele Drusus. Dar pentru ca acesta să nu își prea pună mari speranțe la tron, August îl sili să adopteze pe fiul defunctului său frate Germanicus

care fiind mai mare ca propriul tău al lui Tiberiu, îl luă acestuia dreptul la tron.

Ori unde privea Tiberiu vedea numai minciună și înșelăciune, spionaj și calomnie. El își perdu cu încetul credința în omenire. Și când August muri în anul 14, se urcă pe tron Tiberiu, ca un om amărât. El niciodată nu și-a negat firea sa aristocratică. Cu toate calitățile sale frumoase, el nu era iubit de popor și de armată. El desprețuia pe oamenii. Pe soția sa adulteră însuși August a trimis-o în exil, ceea ce fu o lovitură grea pentru nenorocitul tată. Bărbații pe cari el îi credea prieteni, l'au înșelat de multe ori. Din cauza aceasta el deveni misantrop față de toți, afară de Sejan.

Lucius Aelius Sejanus — poate fi numit mare și respingător. El nu făcea parte din clasa senatorială. Tatăl său era un simplu cavaler, dar ocupa însemnata funcțiune de comandant al gardiei imperiale, pe care după moartea sa o luă fiul său. Acesta se dovedi mai târziu ca om genial care avu îndrăzneala să clădească o cazarmă în Roma pentru garda sa. (Intreaga armată a imperiului roman până atunci stătuse în garnizoană, afară de Capitală).

Astfel dintr-o singură lovitură împăratul era dependent de el. În curând Sejan reuși să dobândească încrederea împăratului. Tiberiu nu pricepea că ține la sân un scorpion. El încărcă cu onoruri pe Sejan.

Faptul acesta umplu de durere pe principele de curtenă Drusus: el începu să urască pe frumozul tatălui său, așa în cât cu prilejul unei cete îl scuipă pe Sejan în față. Sejan nu suportă această insultă și făcându-l tăndru îl stătea în cale la urcarea pe tron, trebuia să moară.

Prefectul gardiei, ademenit pe Livilla, frumoasa soție a lui Drusus, și după ce se săvârși adulterul, îl lăgădui căsătoria și tronul imperiului, în cazul când ea va înlătura pe nevinovatul ei soț. Și ea făcu aceasta, medicul ei Eudora pregăti pentru el o otrăvă cu efect lent, care-l procură o moarte plină de chinuri. Impăratul fu consternat când primi această știre îngrozitoare — prin acest tânăr perduse totul. El nu presimțea că cel mai intim amic al său este asasinul fiului său. Plin de amărăciune, Tiberiu părăsi Roma și se reîntoarse la insula Capri numind pe Sejanus cancelar al imperiului. Acesta se urcă din ce în ce tot mai mult, și în curând fu mai temut decât însuși Soveranul, care era departe.

Nepepeditu putu cancelarul să înlătura pe nobilul Germanicus și pe fiul Agripinei, calomniându-l la împăratul. Acesta singur îl mai stătea în calea tronului.

Acum Sejanus se afla în culmea morții sale. Tiberiu înuși îl desemnă direct ca regent.

Într-o zi Tiberiu primi o scrisoare dela cumnata sa, văduva lui Drusus senior, cu indicațiunea că Sejanus a pus în scenă o conjurație în contra împăratului.

Această scurtă știre fu de ajuns pentru împăratul. Dar el trebui să procedeze cu precauțiune, de oarece tronul său se clătina. El trimise la Roma pe unul din ofițerii săi, Ser-torius Macro, după ce-l numise comandant al gardiei, — cu o scrisoare către Senat.

La 17 Octombrie, anul 31, sosi Macro în capitala imperiului și pentru ziua de 18 Octombrie se fixă o ședință a Senatului. El credea că Sejanus nu se va prezenta. Macro răspândi șvonul că aduce decretul de numire a lui Sejanus ca co-regent.

În dimineața zilei de 18 Octombrie, Sejanus și Macro se întâlniră în pragul Senatului și se măsurară cu priviri examinătoare. Intrând în sală se citi scrisoarea împăratului, prin care Macro era numit comandant al gardiei imperiale, iar Sejanus era declarat arestat.

Efectul fu fenomenal. Toți fură cuprinși de o agitațiune fără seamăn. Poliția impresură Senatul, pentru ca el arestat să nu scape, pe când Macro alergă la gardă ca să-și facă cunoscută numirea sa ca prefect.

Interogatorul lui Sejanus și condamnarea sa la moarte fu opera a 24 de ore.

Plebea care mai înainte îl adorase ca pe un zeu, cum îi îmbrățăți cadavrul și resturile le aruncă în râul Tibre.

Și Tiberiu? Aceasta a fost ultima și cea mai grozavă lovitură pentru el; omul care fusese unicul său confident, era cel mai crâncen dușman al său. Dar nu, — aceasta n'a fost ultima lovitură!

Soția lui Sejan, pe care acesta o atlungase, înainte de moarte mărturisă că Sejan a ucis pe iubitul ei fiu. Aceasta lovitură răpi nenorocitului și ultima rămășiță de rațiune.

Impăratul Tiberiu, care fusese cel dintâiu în imperiu, trăia acum singur pe insula Capri. Odată fu cuprins de dorul Romei, el părăsi insula, dar ajungând lângă zidurile urbei eterne, fu cuprins de groază și se reîntoarse.

La 13 Martie, anul 37, se prăbuși farul de pe insula Capri în urma unui cutremur — iar la 16 Martie se stinze și viața bătrânului împărat Tiberiu: un bărbat biceuit de furtuni încofose de a mai trăi.

Cunoscuta scriitoare germană dr. Gisela Friedberg, încheie această schiță istorică cu următoarele cuvinte:

„N'ai știut nimic, tu fiu vitreg al soartei! — că un mai mare putincitor ca tine, încă înainte de tine și-a făchis pentru totdeauna în orientul îndepărtat, ochii săi obscși. — dar nu încevoiat de durere, ca tine, — nu, ci ca un eroi! Tu n'ai presimțit că acest om, după ce de mult a murit va cuceri imperiul tău”.

C. Scurtu

Convorbiri astronomice

Măsurători cerești

Un cititor înf scria mai zilele trecute, cu privire la modul cum se măsoară distanțele comparitor cerești. De unde sunt astronomii săguri, că de aci la Lună sunt 380.000 km., iar de aci la Soare 149 milioane kilometri?

E drept, pare curios, dar cu toate acestea lucrul e foarte simplu.

Cum se măsoară o depărtare pe Pământ? Cu metrul, cu decimetrul. Ne închipuim că e vorba de depărtări foarte mici. Dacă însă vom să știm depărtarea la care se află o casă din Ruscuk de pildă, noi a-rlându-ne la Giurgiu, pe malul Dunării. Vedem casa, dar cum să măsurăm depărtarea până la ea? E Dunărea la mijloc și-ar fi greu și chiar comic să întinzi o șoară de pe un mal pe cellalt.

Învățați au găsit mijloace foarte simple. Astfel, în cazul despre care vorbim, putem să nu ne mișcăm din Giurgiu și să măsurăm depărtarea la care se află casa din Ruscuk.

Mai întâi tragem o linie dreaptă paralelă cu malul Dunării.

Știm de pildă, că linia ce am luat-o ca bază, are de pildă 20 de metri. Un capăt al liniei să-l numim A, celalt capăt B. E un instrument foarte simplu, cu ajutorul căruia se măsoară unghiuri. Ne așezăm întâi în punctul A și vizăm un coș al casei din Ruscuk, cu mica lunetă ce are aparatul nostru și în acest caz, găsim foarte ușor unghiul ce face locul unde se află casa, și cu baza noastră.

Crăciunul în Spania

Danțuitorile din Valadolid

Danșind și părăind din castagnete, în în vâdă lumânări aprinse, care au trebuit să se stingă în încheiturile danșului.

Trecem în punctul B și facem același lucru, găsem și de acolo un unghi oarecare. În acest caz totul se reduce la o **problemă de geometrie foarte simplă**: având baza unghiului și două unghiuri, să se construiască acel triunghi. Triunghiul e format de laturile ce unesc punctele A, B și punctul unde se află casa. Nu am decât să construiesc acel triunghi pe hârtie, știind baza și două unghiuri și scoțând înălțimea triunghiului e măsur. Înălțimea triunghiului e egală cu depărtarea ce o caut. Aproape la fel se procedează și pentru depărtările cerști. De pildă vrei să măsoară depărtarea Lunei. Iei tot o bază, dar de astă dată trebuie să iei o bază enormă, care să aibă o lungime ca dela Berlin, de pildă, la Capul Bunel Speranței; luăm baza acestei baze o cunoști însă. La aceeași oră, un observator din Berlin și altul din Capul Bunel Speranței măsoară poziținea Lunii pe harta cerească. Nu o vor vedea în același loc. Pentru unul se va prezenta într-un loc și pentru celalt în alt loc; nu însă prea depărtate vor fi cele două poziții ci cel mult de două ori diametrul aparent al Lunii. Pozițiile acestea pot fi cunoscute după stelele din apropierea Lunii. Dacă ai măsurat baza și ai și aceste două observații, poți să afli depărtarea la care se află Luna. Aproape tot așa și pentru stele, dar baza e și mai mare, e linia ce unește două puncte opuse ale drumului Pământului în jurul Soarelui, e o bază de aproape 300 milioane kilometri. E necesară o asemenea bază de care stelele sunt foarte depărtate și triunghiul format e prea ascuțit și nu poate fi măsurat unghiul ce corespunde unei baze prea mici. Sunt câteva amănunte în care nu intru, pentru a nu complica chestiunea, dar măsurătorile cerști se fac cu mare exactitate. Depărtările stelelor sunt luate cu oarecare aproximație și numai pentru depărtările a vreo 20—30 din ele putem garanta, celelalte stele se află prea departe.

O dată ce știm însă la ce depărtare se află Luna, aflăm printr'un calcul foarte simplu, cât de mare trebuie să fie ea în realitate. Dacă dela depărtarea la care se află ni se prezintă ca un disc de atât. Și Lunii îi află și mai ușor circumferința ei înmulțind valoarea diametrului cu 3,14.

Dar tot vor fi mulți cari să pună la îndoială socotelile astronomilor, căci nu le plac lor rezultatele; aparie pe prea marii colosale depărtări ale Lunii, Soarelui, planetelor, etc. Li se pare că e o simplă glumă pe care șco permit astronomii. Atât mai rău pentru cei care nu cred; ei sunt meniți să trăiască ca orbii în mijlocul măreției ce ne înconjoară.

Victor Anestin

000

PLOAIE

Când e arsita prea mare
Teale franzele pălese,
Și plecându-și fruntea capul
Florile se vestejesc.

Dar de cade rând, ploaie,
Frunzele 'ntineresc iar,
Mai frumoase, mai gingașe
Florile, mai mădure par.

Când în suflet o durere
Cât de mică a pătruns,
Ea îl mistue, îl arde
Ca o flăcădră ascuns.

Și din ochi de-și cade ploaie
Plănsul răcoritor
Pentru-o clipă îi se pare
Că doarme și-al tău dor.

Ana Al. Cedreanu

000

Viața artistică și literară

Duminica trecută a fost banchetul societății „Carmen”, pentru sărbătorirea succesului obținut la cele trei reprezentații de operă română, care au pus în evidență posibilitatea unei astfel de opere la noi.

S-au ridicat mai multe toasturi de către d-nii Leon Ghica-Dumbrăveni, Kiriac, Al Davilla și alții. S-au băut și în sănătatea d-lui ministru Conșt Dissescu care a acordat societății „Carmen” o subvenție de 6000 lei.

Toate corurile școlare din Capitală au pus în repetiție noul cântec patriotic „Se 'ntorc cetejii” al măestrului Castaldi, în vederea unui mare concert care se va da în curând.

Sâmbătă seara, acest inim se va cânta la liceul militar din Târgoviște cu prilejul sărbătorii pomului de Crăciun.

La această sărbătorire va asista și d. ministru de război.

O delegație de 30 de artiști cântăreți și cântărețe de opere s-au prezentat, zilele trecute, d-lui prim-ministru Titu Maiorescu cu o cerere pentru reînființarea operei române. D. președinte al Consiliului de miniștri a primit cu foarte multă bunăvoință pe artiști, făgăduindu-le tot sprijinul posibil în realizarea acestei idei.

În curând va apare o nouă ediție din „Schite-Filme” al d-lui V. Mestegean din pricina numeroaselor cereri ce au venit din public pentru procurarea acestei opere de o incontestabilă valoare literară.

Valoarea psihologică și artistică a acestor „Schite-Filme” e în deplină de cunoscută spre a mai avea nevoie ca să insistăm asupra ei.

„De vorbă cu mine fusum” este titlul unui volum de versuri futuriste, datorit d-lui I. Minulescu. Volumul are desenele de Iser în perfectă armonizare cu versurile.

„Giocanda” a fost pentru a doua oară vizitată de Suveranii Italiei.

Celbru tablou al lui Leonardo da Vinci va fi dus și la Milano, unde va sta expus câteva zile.

D. Francis Lebrun a ținut Joi seara, la „Cercul Artelor”, o conferință asupra subiectului: „La Nonne et les portraits de femmes par les grands maîtres italiens”.

Societatea Scriitorilor români s'a întrunit Marți seara în adunare generală extraordinară spre a protesta împotriva proiectului de modificare a legii teatrelor, prin care se încercă a se da o lovitură gravă autorilor dramatici români.

Maestrul A. Castaldi a compus două admirabile romane pentru canto și pian, cu motive din veacul XVII-lea, intitolate: „Car mio” și „Primaver”.

Sunt tipărite în editura magazinului Conservatorului.

Teatrul „Porte Saint-Martin” a reluat piesa „Cyrano de Bergerac” a lui Edmond Rostand cu Jean Duval în rolul titular.

Duminica trecută s'a deschis expoziția de sărbători a cunoscutului Th. Brundărescu.

Admirabile sunt lucrările expuse în această expoziție, care intrecu cu mult pe cele de până acum.

De remarcant sunt oglinzile încadrate în pervazuri admirabil stilizate cu deseneuri care amintesc cusăturile și alesăturile noastre românești.

Primoasa expoziție rămâne deschisă până la 5 Ianuarie 1913.

Seria conferințelor la Ateneu s'a deschis Dumineca trecută cu conferința d-lui dr. G. Murgoei, care a vorbit despre: „Noul teritoriu”. Ultima conferință va fi la 24 Aprilie 1914.

Colonia franceză din Milano s'a adresat ambasadorului francez din Roma cu cererea ca înainte de a fi redată Franței „Giocanda” să fie expusă și la Milano.

Guvernul francez va împlini această cerere, iar tabloul va fi expus două zile la Milano. De aci va fi predat reprezentantului francez și trimis în Franța, sub para unui mare detașament de soldați italieni.

Ziarele din Paris afirmă că, din cele zece tablouri ale lui Leboine, care erau în Luxeu, nu mai există de cât unul.

Se bănușe că celelalte tablouri ar fi laot deunul „Giocanda”.

Ideea de a serie „Salomea” i-a venit d-lui Oscar Wilde văzând la teatru „Moulin Rouge” pe o română cântând pe mâni ce în povestea lui Flaubert.

Acestea le spune Henri Mazel în revista engleză „Evergreen” unde își scrie amintirile despre Oscar Wilde.

În curând se va deschide, în Capitală, expoziția de pictură a peisagistului D. Mihailescu.

000

Cultura prin teatru în Ardeal

— Un interviu literar cu artistul Victor Antonescu, conducătorul Companiei de teatru în Ardeal —

Dela Pascaly, Manolescu și Matei Milo, nici un artist român n'a mai trecut granițele țării ca să joace românește pe scenele teatrelor străine. Un tânăr și inimos artist al Teatrului Național, d. Victor Antonescu, s'a înconjurat însă de o pleiadă de artiști fruntași și obținând o concesiune pe câțiva ani, a făcut anul acesta primul turnee de teatru românesc în Ardeal. Ziarele au arătat la timp importanța artistică a acestui turnee. Artiștii noștri au fost bine apreciați, chiar de cercurile unguerești, cari consideră limba noastră ca o limbă sălbatică și incapabilă să redea sentimentele înalte ale sufletului omnesc.

Și iată ce mi-a spus d. Victor Antonescu asupra turneului de teatru românesc în Ardeal:

— „Chiar unii români se ferăd să vorbească în graiul nostru din pricina credinței pe care răuvoitorii o statorniciseră acolo despre noi.

„Presa maghiară m'a învinuit la început de instigator.

„Am jucat însă... și limba noastră literară, graiul românesc, literatura, artiștii repertoriul nostru, au schimbat cu desăvârșire ideea proastă a unguerilor despre noi.

„În cele din urmă, un ziar maghiar din Arad a mers până acolo

în cât ne dădea pildă actorilor ungueri, spunându-le că ar trebui să ia învățături dela noi, dacă vor ca unguerul să le umple sălile, după cum românii noștri — și abiar ungueri — venesă năvală la reprezentațiile noastre.

„Iată deci însemnătatea culturală și artistică a turneului nostru care a schimbat cu totul părerea străinilor despre literatura noastră și despre noi”.

— Imă pare că așază și un angajament la Budapesta?

— „Oboseala timpului a făcut să nu putem primi angajamentul din Budapesta unde ni se ceruse un ciclu de 15 reprezentații, ne vom duce însă la anul și poate că vom alege capitala Ungariei ca prim oraș unde vom juca”.

— Ce veți face la anul?

— „Scopul nostru este să croim un curent literar și teatral în românii de peste mări, cari au un fond de teatru destul de bun, dar nu pot începe încă nimic.

„La anul vom începe turneul nostru de vreme și vom da câte șase reprezentații în fiecare localitate, așa că vor fi peste 200 de reprezentații în total”.

Și iată cum teatrul nostru românesc, artiștii noștri, grație inițiativei laudabile a d-lui Victor Antonescu, au început să treacă dincolo de hotarele țării noastre spre a face ceea ce artiștii străini fac la noi, aceea ce nu s'a mai făcut dela Manolescu, Pascaly și Millo până azi.

Numai atât și opera teatrului nostru în Ardeal este destul de mare. Dar ea devine și mai mare când ne gândim la slujba pe care o aduce literaturii noastre și grafiului românesc.

L. I.

000

Sacul cu glume

Un bătrân surd, cu conștiința unui criminal, își petrece viața împărțită între dragostea pentru vechia lui soție și o căleșă pe care o simpatizează cu deosebire.

Primind vizita unui amic, care-l întrebă de sănătatea doamnei sale, el îi răspunde, nu potrivit întrebării făcute, ci cum i s'a părut lui că a auzit:

— O, e foarte dragută! S'o vezi cum dă din coadă când o strig..

O încercătură de cuvinte:
— Birjar, ești liber? întrebă repede o doamnă frumoasă și tânără, pe un birjar.

Acesta surprins îi răspunde ofțând:

— Nu, din nenorocire. Sunt însurat de vre-o zece ani.

000

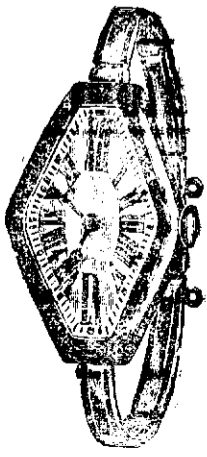
Secretele Spiritismului

Carte interesantă, instructivă, ilustrată. Costă 20 bani trimiși în scris pe poșta în trimitte la:

Biroul de Studii Psihice la Bărlad.

Ultima noutate a sezonului!

Ceasornice-Brățare în diferite prețuri!

- No. 45. Ceasornice-brățare cu șnururi de piele, execuție admirabilă, mers exact cu mecanism în rubine, ca a e de nic e sau de oie. Lei 7,90
- Cu aceeași execuție, de întors la 8 zile. „ 15,—
- „ capace de sîmț. „ 9,—
- „ argint veritabil. „ 10,40
- „ e întors la 8 zile. „ 17,90
- Cu capace de aur, 14 carate. „ 25,—
- No. 47. Ceasornice-brățare cu brațolete elastice-Patent, mers exact cu 10 Rubine în mecanism capace și brățara de aur duble, garantat pe 15 ani. „ 19,80
- Cu capace și brățara de argint. „ 13,50
- „ aur garantat. „ 9,—
- No. 49. Ceasornice-brățare RADIIUM, cu șnururi de piele, capace de nichel sau oiel, cadranel și arătătorul îmbrițat în Radium veritabil, mecanism precis cu 15 Rubine. „ 19,—

potrivitului ales pentru voiajlor și mări au. „ 19,—
Tramite bancă contra ramburs.
JOJZER & WOLFF, Fabrica de Ceasornice Brațaru No. 22 (Austria)

TUSEA cea mai rebelă
bronșitele acute și cronice, tusea
măgărească, vindecă sigur

*Pectosin
Steanu*

Sticla lei 3.—La droguerii și farmacii

PURGEN
PURGATIV IDEAL

cu renume universal
de o eficacitate absolut sigură

Cutia cu 25 purgative lei 1,50

Observați ca fiecare pastilă să aibă inscripția:

Purgen Bayer

singurul veritabil

ANEMIA (lipsa sângelui), clo-
roza neurastenia,
bisteria, slăbiciunea generală, vindecă

*Hemofer
Steanu*

recomandat de prof. doctor Bucliu, prof. dr.
Leonte, prof. V. Negel, Iași și alții, ca unul din
cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit.

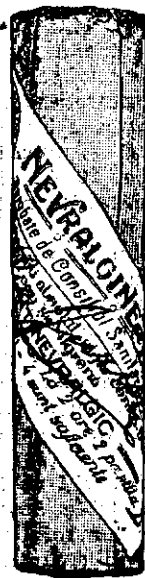
STICLA LEI 4

DURERI REUMATICE
Nevralgii, migrenă, dureri
de cap și de dinți

vindecă sigur

PASTILELE
Nevralgine
JURIST

Un flacon lei 2,50, o doză 50 bani.

La droguerii și farmacii

NB. — A se observa ambalajul original aici arătat.

Văpsea de păr Rapid

Garantat absolut

nevătămătoare

Văpsește imediat părul cărunțit sau albit, în ne-
gru, brun, castaniu sau blond într'un mod atât de
perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc
că părul e văpsit. Intrebuintarea mai simplă și mai
ușoară ca la orice altă văpsea de păr.

PREȚUL LEI 2,50 la nemulțumire se restituie
costul.

RENUMITELE
BONBOANE
ORIENTALE
parfumează admirabil gura

și distrug orice miros urât al gurei provenit din
tutun, dinți stricați sau stomac deranjat

Cutia 50 bani

la drogherii și farmacii

Observați marca *Semihna cu stea*, singure veritabile.